

III/6. A mohácsi csata és a kettős királyválasztás

Mi vezetett Mohácshoz?

A 16. század elején a Magyar Királyság egyre nehezebb helyzetbe került. A legnagyobb veszélyt az **Oszmán Birodalom terjeszkedése** jelentette. A magyar állam azonban politikailag és gazdaságilag meggyengült, a királyi hatalom kevésbé volt erős, a főurak között pedig gyakoriak voltak az ellentétek.

A törökök **I. (Nagy) Szulejmán szultán** vezetésével 1526-ban nagy hadjáratot indítottak Magyarország ellen. **II. Lajos király** megpróbált sereget gyűjteni, de a magyar hadsereg létszámban és felszereltségben is elmaradt a török seregtől.

A mohácsi csata – 1526

A döntő ütközetre **1526. augusztus 29-én Mohácsnál** került sor.

A magyar sereg főparancsnoka **Tomori Pál kalocsai érsek** volt. A magyar hadsereg körülbelül **25–30 ezer katonából** állt, míg a török sereg ennél jóval nagyobb volt. Ráadásul a magyar sereg nem tudott teljesen egyesülni: **Szapolyai János erdélyi vajda serege nem érkezett meg időben**, ezért nem vett részt a csatában.

A magyarok gyors támadással próbálták megzavarni a török sereget. Kezdetben sikerült is előretörniük, de az oszmán hadsereg nagyobb létszáma, **erősebb tüzérsége és szervezettebb hadereje** végül felülkerekedett. A magyar sereg rövid idő alatt súlyos vereséget szenvedett.

A vereség súlyos következményekkel járt. **II. Lajos király menekülés közben a Csele-patakba fulladt**, és vele kihalt a Jagelló-ház magyar királyi ága.

Mohács nem egyszerűen egy elvesztett csata volt. A vereséget a török túlerő, a magyar hadsereg megosztottsága és a kedvezőtlen katonai helyzet is előidézte. **II. Lajos halála miatt trónöröklési válság alakult ki**, amely a kettős királyválasztáshoz, majd hosszabb távon az ország három részre szakadásához vezetett.

A kettős királyválasztás

II. Lajos halála után nem volt egyértelmű, ki legyen Magyarország királya. Két trónkövetelő lépett fel.

- **Szapolyai Jánost**, Erdély vajdáját elsősorban a köznemesség támogatta. **1526-ban királlyá választották és megkoronázták.** Főként az ország keleti része, köztük Erdély és a Tiszántúl állt mögötte.

- **Habsburg Ferdinándot** – II. Lajos sógorát – elsősorban a főurak egy része és a Habsburg-pártiak támogatták. Őt is királlyá választották és megkoronázták. **Ferdinánd az ország nyugati és északi részét, vagyis a későbbi Királyi Magyarország területét** tudta ellenőrzése alá vonni.

Így **kettős királyválasztás** alakult ki:

Szapolyai János ↔ Habsburg Ferdinánd

A két király hívei között fegyveres harc tört ki. Ferdinánd kiszorította Szapolyait az országból, ezért Szapolyai **I. Szulejmán szultán segítségét kérte**.

A Váradi béke – 1538

A két király végül megállapodott egymással. Az **1538-as váradi békében** elismerték egymás területeit:

- **Szapolyai János** megtarthatta az általa uralt keleti országrészt;
- **Ferdinánd** megtarthatta az általa ellenőrzött nyugati és északi területeket;
- Szapolyai halála után **Ferdinánd örökölte volna Szapolyai országrészét**, vagyis a megállapodás célja az volt, hogy megszűnjön a kettős királyság.

A megállapodás azonban nem valósult meg. Szapolyainak 1540-ben fia született, **János Zsigmond**, ezért halála után hívei nem tartották be a Váradi békét, hanem a csecsemőt választották királlyá.

A kialakult helyzetbe **I. Szulejmán** ismét beavatkozott. **1541-ben elfoglalta Budát**, és ezzel Magyarország három részre szakadt.

Amit mindenképpen tudj!

1526 – mohácsi csata → magyar vereség, II. Lajos halála

1526 – kettős királyválasztás → Szapolyai János és Habsburg Ferdinánd

1541 – Buda elfoglalása → Magyarország három részre szakadása

Egy mondatban

A mohácsi vereség és II. Lajos halála trónöröklési válságot okozott, a kettős királyválasztás pedig belháborúhoz és végül Magyarország három részre szakadásához vezetett.